

מהדורה שלוש עשרה

9.10.2020

כ"א תשרי תשפ"א

צוות המערכת

אלון שורץ, ריבי ארצי, ד"ר איריס פינטו, נעמה כהן

זמן קריאה 60 שניות

אמ; לק הוא ביטוי סלנג באינטרנט, ראשי תיבות של "ארוך מדי; לא קראתי".

שימוש רב נעשה בו על מנת להציג את חוסר רצונם של הקוראים להתאמץ בקריאה ובקשתם ל**תקציר הדברים**.

סקופ הוא מונח בעיתונאות המציין ידיעה חדשותית מקורית, חשובה, מפתיעה או מרעישה שנחשפה באופן בלעדי על ידי גורם עיתונאי כלשהו.

מדובר בחדשות אשר סביר להניח שיעניינו מספר רב של אנשים ועשויות להיות כאלו המלמדות על **הבט חדש** לגבי אירוע חדשותי אשר ידוע זה מכבר

scope הוא **תחום**, אזור הנמצא בתוך גבול מוגדר מסוים מוחשי או תיאורטי כמו תחום ידע - ובמקרה שלנו, **חינוך**.

על כן, **סקופ**

מגזין קצר וחדשני בתחום החינוך

לטובת המצטרפים החדשים, ברוכים הבאים!

באחד מימות השבוע, בעודנו בסגר בין כתלי הבית והסוכה, גלשתי לי בערב בטלפון... רגע כזה של בהייה וחוסר מעש.

מצאתי עצמי משוטט בין עולמות, רשתות חברתיות וידיעות מהעולם, שככל שהעמקתי בהן, הביאו אותי להתוודע לאורחות חיים במקומות אחרים - פה בארץ קרוב אליי, במקום שאיני יכול לגשת אליו כרגע, אך בימים כתיקונם בהחלט יוכלו להיכנס ליעדיי הטיולים המשפחתיים, וגם הרחק מפה אלפי קילומטרים ותרבויות שכדי להגיע אליהן אצטרך לתכנן ולהתאמץ לצאת למסע ארוך. וכל זה ככה, בכף ידי. בהינף מסך מגע. אפילו לא שיניתי תנוחה.

והדיסוננס הזה, בין הבית הסגור והעולם הפתוח, ”הביאו אותי לחשוב” דווקא בסוכות וכשהכל משתנה לנגד עיננו, על נדידה - אולי כי האפשרות הזו לרגע הוחסרה מאיתנו, אולי כי הפער הזה הזכיר לי גם כתלים אחרים שאנחנו סגורים בהם מול האפשרויות האינסופיות שמונחות בכף ידינו מדי רגע. על קביעות וקבעונות מול הזדמנויות שנקרות בדרכנו ומובילות אותנו לתעות, לתהות.

ואיפה זה פוגש חינוך? הכל פוגש חינוך. וחינוך מחולל הכל - על כן, התשובות אינן סופיות. תרשו למחשבות לנדוד ואולי אחכ גם למעשים...

*בלחיצה על הסמל
תעברו חזרה לפה

To make along story short,
מה מחכה לי פה?

הנושא השבועי

מה זה בכלל?

כל כותרת היא קישור
לעמוד המתאים

קח תרמיל

קחי מקל

וצאו ל 1000 מטר

נכון, פעם אפשר היה יותר

אבל גם היום יש חלופות

ויש כאלו שמצליחים לצאת להרפתקאות

בארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות,

מלאת הניצוצות.

קול (בראש) קורא לנדוד, לנדוד.

NOMAD

נוֹדוֹת

**החלטנו לנדוד, חשבנו
שיהיה מסע רגיל. אז
חשבנו...**

**גילינו עולם ומלואו במסע
אינטואיטיבי, אותנטי, ניגודי
וחדשני שהמסלול בו לא תמיד
ידוע, כמו הנדידה עצמה.
מוכנים? יוצאים לנדוד**

אז כמו שאמרנו
נדידה כזאת היא, חלקה
ידועה מראש, וחלקה נגלה
לנו בדרך.

וכך גם הגליון.

163 מילים

'על נוודות ונוודים'

ד"ר איריס פינטו, מערך המו"פ

תחילתה של התרבות האנושית היא בשבטים קטנים של **ציידים-לקטים**, נוודים שכלכלתם מגדרית. נשים אספו ולקטו צמחים, קטניות, פירות וירקות, תוך כדי טיפול בילדים, וגברים, עסקו בציד בעלי חיים, ונעדרו תקופות ארוכות מביתם. המהפכה החקלאית, מסמלת את המעבר **להתיישבות קבע**, אך לצד החברה החקלאית, התפתחה חברה שעברה ישירות מצייד ולקט **לרעייה ונדודים, החברה הנוודית.**

מיתוסים רבים מסמלים את המאבק בין החברה הנוודית לחברה החקלאית, והמאבק ביניהם מייצג את הדילמה המורכבת הנוגעת לדרך החיים המתאימה ביותר לאדם ומערכת יחסיו עם הטבע.

נוודים מיוצגים על-ידי רועי הצאן אוכלי הבשר, והחברה החקלאית נתפסת כאוכלת דגנים. החורף מייצג את עבודת האדמה והצמחים והקיץ את עולם החי. המסורת היהודית מספרת על עובד האדמה התוקפן קין, אחיו הבל רועה הצאן, והאל שהעדיף את קורבנו של הרועה הנווד על מנחת פרי האדמה של החקלאי. והרומאים שראו בעוסקים בחקלאות את בני התרבות, הנציחו זאת במילה culture ששורשיה במילה agriculture.

כיום המונח נווד מתייחס לשלושה סוגים: ציידים ולקטים נודדים, נוודים פסטורליים (משפחות רועים הנוודות על טפם וצאנם) ונדודים המתפרנסים ממלאכות פשוטות דוגמת הצוענים.

נדדנו רחוק מידי? לאחרונה יצרה הטכנולוגיה

את הנוודות הדיגיטלית... ועל כך בהרחבה בהמשך...

**הנוודות החדשה היא אורח
חיים וצורת מחשבה המבוססים
על ארעיות, שבירת רצפים
ואחדויות וטשטוש גבולות
טריטוריאליים וסמליים.**

**חלופה לאורח החיים
הקבוע והביתי של
התרבות הרשמית.**

חינוך מסורתי VS

נדידה מסורתית

ד"ר איריס פינטו, מערך המו"פ

קיים דיסוננס מובנה בין נוודות וחינוך פורמלי. משפחה נודדת, גם אם תשלח את ילדיה לבית הספר המסורתי, החינוך שירכשו לא יהיה בהתאמה לצרכי סביבתם. צורת החינוך של הוראה פרונטלית, מבני בית ספר, כיתות לימוד, ספסלים, שולחנות כתיבה ולוחות זמנים קבועים הינם בניגוד מוחלט לאורח חייהם, והמיקום של מוסדות הלימוד הינו לרוב באזורים עירוניים שנוודים מנועים מלהגיע אליהם.

האירוניה היא שרק חינוך הוא המפתח לשיפור חיי הנוודים. שחרור ממגבלות של בורות ותלות יכול להיעשות רק באמצעות שילוב הנוודים בפרויקטים המשפיעים על תנאי חייהם ועל עתידם, טיפוח מודעות לזכויותיהם ומעורבות פוליטית. וחשיפתם לטכנולוגיות בנות קיימא עשויה לצמצם כמות עבודה ולשחרר את ילדיהם לבתי ספר.

לנוודות יתרונות לא מועטים והיא מהווה סמל להישרדות. נודדים שורדים בצורות, מחלות וקשיים לעיתים ללא כל סיוע חיצוני או ממשלתי. יש להם מערכת מתפקדת ועצמאית המבוססת על יכולות אישיות חזקות ומאוזנות, ומבנה חברתי, המבוסס על כלכלת החיבה, התומכת בנזקקים באמצעות חמולות או יחסי נישואין. והם פיתחו שיטות יעילות לטיפול בבעלי חיים.

טוב, רגע.

יש את אלו שמצאו שביל ביניים.

**אז איך יוצאים מהקופסא?
ועוד עכשיו???**

”בית הסגר הנווד”

נעמה כהן, תושבת שכונת יד אליהו, מערך המו”פ.

האם צריך 'בית' בשביל 'ספר'? איך נראית למידה בלי בית? בנדידה? כל יום במקום אחר? מה אנחנו לומדים מזה? למה הגוף שלנו מסתגל? והמחשבה? לאן היא מתפתחת?

גם ככה סגור לנו.

ילדים בתוך כיתות שעות על גבי שעות, כשמחוץ לחלון ממתין להם עולם שלם שאפשר לחקור אותו במו ידיהם, רגליהם וחושיהם.

הצורך להגדיל את מרחב הלמידה מחוץ לגדרות בית הספר אל תוך השכונה נכח גם לפני שנסגרנו בבתיים, ויותר על כן, בקוביות זום קטנות על המסך.

כשהצטמצם המרחב, נפרץ גם גבול, פנימי.

אז פתחנו לנו מרחב נדידה, בכפוף לתקנות.

כן, נדידה בשכונה

ביוזמת קבוצת 'הורים ביד אליהו' נפגשים במרחב הפתוח קבוצות קבוצות, הרמוניות או רב גילאיות להרפתקאה, כל יום עם הורה-רועה ילדים אחר.

מה עשוי לקרות בדרך?

ננדוד לחורשה. נשחק במתקנים. נקים אוהל ונעשה פיקניק, נצעד ונצייר על המדרכה, נקרא סיפור בפינה מתאימה, נסייר לאורך השדרה, נטפס על עצים, נחקור את צמחי הנוי והבר, נפגוש נוודים מקומיים, נמציא מסלולים ושירים, נשתול פרחים ואפילו נמצא ילדים נוודים משבטים אחרים.

כשהחזון שלנו לנדוד בשכונה פגש את הצורך הבהול בפתרון לחוויה ולאפשר להורים עבודה - הפכנו את הנדידה לבת קיימא.

גלו מה ה 1000 מטר שלכם כוללים

מצאו לכם משפחות צמודות, שמרו על קפסולות וצאו לקילומטר הקרוב לביתכם לנדוד ולגלות מה עוד אפשר לעשות

ילדה נודדת ריבי ארצי, מערך המו"פ

היום הראשון ללימודים, עומדת ליד המורה בחשש וסקרנות. ילדים הצטרפה אלינו ילדה חדשה לכיתה, הגיעה מעפולה / ירושלים / לוד / אילת. שבי ליד אורן או דינה או שמוליק או סיגל, ענת, או אלון, או רונן, כן שם בטור ליד החלון בשולחן שלפני אחרון.

נולדתי לאבא קרבי ששירת בצבא, שבכל שנה עבר תפקיד, ואני בכל שנה נדדתי. מאז שאני זוכרת את עצמי, בחופש הגדול אורזים ארגזים ותוך כמה ימים כבר במקום חדש, ילדים חדשים, קולות וריחות לא מוכרים, פורקים ומסדרים ובכל פעם פחות ופחות חפצים ועוד פחות זכרונות, וכל שנה מחדש.

להיות ילדה נודדת זה מגיל צעיר לדעת שיש לך בדיוק 15 שניות ליצור את הרושם הראשוני, זה לדעת לחדד את כל החושים, לזהות את הפנים המחייכות, לדעת מיד שיבחרו לך מקום, חבר לשבת לידו ולהאמין שזו הבחירה הכי טובה שיכולה להיות. זה לתכנן את ההפסקה הראשונה לבד, זה לחזור הביתה בפעם הראשונה לבד, זה לא לפתח קשרים עמוקים כי במילא בחופש הגדול כבר תהיי במקום אחר.

להיות ילדה נודדת זה לדעת שלרגע אחד כל תשומת הלב ממוקדת בך, זה להכין את התשובות הקבועות, לשאלות הידועות: "אבא שלי בצבא אז אנחנו עוברים איתו", "כל שנה בערך עוברים דירה", "קשה? לא! זה דווקא כייף", "יש לי המון חברים", "בטח שאת יכולה לבוא אלי".

לגדול בנדידה זה להסתגל מהר ולשחרר הרבה יותר מהר, זה לשלוט בזכרונות ובשמות, זה לסגל כישורים השרדותיים וחברתיים, זה אומץ וחוסן, והלך רוח של פליאה וסקרנות ופתיחות. זה לא לחשוש להתנסות בדברים, לגלות מקומות חדשים, להתערבב ולהחלץ, להקשר ולוותר, זה לא לפחד מהפחד ולא להתרגל לקיים.

נדידה – חווית צמיחה מופלאה ובלתי נשכחת.

הנוודות החדשה

ד"ר איריס פינטו, מערך המו"פ

בניגוד לנוודות הישנה, שמוקמה במחוזות רומנטיים של צוענים, בדואים או אנשי קרקס, הנוודות החדשה הינה **הלך רוח בתוך התרבות המערבית העכשווית**. היא מעניקה תחושת חירות וחופש מדומים לאדם המבויית, תורמת לתחושת התייר הנצחי ומתבססת על טכנולוגיה, תקשורת וכלכלה גלובלית שיתופית.

נוודות כיום באה לידי ביטוי בהגירה **מאסיבית** של פליטי מלחמה ואקלים למדינות מבוססות. **תיירות גלובלית**, הכוללת מעברים תכופים ממקום למקום והתנסויות ייחודיות במהלך הנסיעה. תנועת הנדודים של **ההון הרב-לאומי** התר אחר שווקים חדשים. **כוח עבודה נייד** העובר ממדינה למדינה באמצעות חברות כוח אדם השוללות לעיתים מן העובדים תחושה של זהות וזכויות סוציאליות מוכרות. ויותר אנשים גומאים מרחקים ומנהלים **אורח חיים של נדודים לצורכי עבודה**.

16 שנים בדרכים, 150 מדינות.

**כולם שואלים אותי ממה אני בורח?!?
"אני לא בורח, אני מחפש..."
ענית להם...**

סיפורו של נווד

פлаг כהן, לונלי פלג

שלום קוראים לי פלג כהן, חלקכם אולי מכירים אותי בתור "לונלי פלג", אני בן 37 ובחרתי לחיות את החיים שלי בדרך שונה, בלי בית, עבודה קבועה, מכונית או תואר מהאוניברסיטה. את החינוך שלי רכשתי בדרכים ואת ההשראה שלי אני מקבל מהאנשים לאורך הדרך. ב-16 השנים האחרונות אני מטייל בעולם וזכיתי לטייל ב-150 מדינות. אני מתעד ומשתף את המסע דרך דף הפייסבוק, יוטיוב וחשבון האינסטגרם שלי. לשם אני מעלה תמונות, סיפורים וסרטונים וכיום מאות אלפי אנשים עוקבים אחרי המסעות שלי בארץ ובעולם.

כמעט איבדתי את חיי יותר מפעם אחת, חליתי במלריה קשה, קדחת דנגה וטיפוס הבטן, נעצרתי במערב אפריקה, חייתי בשכונות עוני הכי קשה ומסוכנת בפיליפינים, חציתי את סיביר, טיפסתי על הרי געש, תפסתי טרמפים באפריקה על גבי משאיות, חייתי בין השבטים המונגולים, עזרתי לבנות בית ספר יסודי במערב אפריקה, התנדבתי עם פליטים יהודים בזמן המלחמה באוקראינה, בברזיל עברתי לגור בפאבלה על מנת לבנות פארק אקולוגי ועוד המון חוויות וסיפורים שיציתו לכם את הדמיון.

החלום שלי הוא להמשיך ולטייל בעולם, להכיר אנשים וללמוד תרבויות חדשות, והכי חשוב לשתף את המסע שלי ולתת קצת השראה לאנשים להגשים את החלומות שלהם

הנוודות הדיגיטלית ד"ר איריס פינטו, מערך המו"פ

נווד דיגיטלי הינו מי שיכול לבצע עבודתו מרחוק ובעזרת אמצעים טכנולוגיים, רבים מהנוודים הדיגיטליים מנצלים את דרגת החופש הזו בכדי לטייל בעולם, או לגור במקומות עם עלויות מחייה נמוכות יותר, מזג אוויר נוח יותר וכדומה – הנוודות הדיגיטלית מאפשרת לנו דרגת חופש שדורות קודמים לא הכירו ומאפשרים לנו ליצור לעצמנו את החיים שאנחנו רוצים.

בהיבט הטכנולוגי, **ניידות של אמצעי תקשורת**, מבוססת אינטרנט מאפשרת קישוריות בו-זמנית לכל המשתמשים ויכולת עבודה בכל עת ומכל מקום, בצוותים או בבודדים. הטלפון הסלולרי בולע לתוכו פונקציות רבות של תקשורת ובידור. הנוודים החדשים "מדפדפים" באזורים מרוחקים, מבקרים במוזיאונים וירטואליים משוטטים בין אתרים ומשלטטים בין ערוצים.

כל אלו משנים לחלוטין את פני העולם המוכר לנו ומדגישים את הקוד המוסרי הכפול של התרבות ביחסה לנוודות, מחד רומנטיזציה של הליבידו הנוודי והערצתו, ומאידך חרדה מפני הפולש הזר, חסר הבית והערכים הפראיים והאלימים שהוא מייצג.

מה אתם אומרים על הרעיון?

**קורץ לכם?
אתם לא לבד.**

**קהילה שלמה של
נדידה**

אפרופו לא לבד...

**לפני שנתיים ישבנו שלוש חברות
שהמרחבים תמיד קוראים להן, שאוהל
עם בדים לבנים בלב מדבר הוא מושא
החלומות שלהן, שצלצול פעמוני
עיזים וחליל מרטיטים את ליבן,**

והחלטנו להקים את "הנוודות".

שרון פרנקו, אשת אדמה, נגרית, מדריכת מסעות שטח בעולם,
זורעת כוכבים מנביטה חלומות.

הַנוּוֹדוֹת

בראש שלנו רץ לו עדר של רעיונות. וכל פעם שפרסנו מפה על האדמה בפסגת איזה הר, או באיזה ואדי נסתר במדבר, צהלנו בהתלהבות ממה שהכנו בשביל עצמנו, וחשבנו שזה ממש הפקרות שעוד חברות לא נהנות איתנו. אז החלטנו להזמין חברות, להצטרף אלינו למה שאנחנו "הנוודות" אוהבות לעשות. שלחנו קול קורא והזמנו נשים להצטרף אלינו. פשוט לבוא ולהתמסר, בלי לשאול לאן, מה יהיה ומה יקרה. פעם זה מפגש סודי במבנה אבן נטוש בהרים, או מסע במשאית פתוחה במדבר, בוקר בבית קפה מחתרתי שקם ונעלם, סרט ליד מדורה ביער... אנחנו מזמינות ונשים מגיעות מכל הארץ סקרניות ונרגשות לקראת ההרפתקאה.

אבל ההבנה המשמחת ביותר היתה שיש כאן תפיסה שהיא מעבר לסטייל ולחוויה. הנוודות היא הרבה יותר מאוהל וחיבור לטבע. נוודות זה התנועה במונח הכי יום יומי של העשייה. ההכרה שאנחנו וכל מה שבנו: הידע, האהבות, הכשרונות, החלומות. אלה הנכסים שלנו. ואנחנו יכולות להעמיס את כל אלו על "עגלה" כמו הנוודים במונגוליה, טיבט או מרוקו ולנדוד בעקבות המרעה המשתנה. לא להתקע בערוץ יבש בגלל ששם הקמנו "בית" אלא לנוע במרחב המקצועי, במרחב הפרנסה ובמרחב החברתי כמו הנוודים שהולכים בעקבות המרעה.

מדגדג לכן ברגליים?

פוסט השבוע

הסגר לא אפשר להם לממש את הטיול המתוכנן לחו"ל.

אז מה כן? יומן מסע של משפחה

**”אתה נמצא במקום בו נמצאות
מחשבותיך. ודא שמחשבותיך
נמצאות במקום בו אתה רוצה
להיות.”**

נחמן מברסלב

לאן המחשבות נודדות? ריבי ארצי, מערך המו"פ

מה המח עושה כשהוא חופשי? הוא פשוט משתעמם מהמשימות שלו ויוצא לטיול.

נדידת מחשבות לא מתקבלת באהדה רבה בעידן של "כלכלת הקשב" שבו כל מדיום אפשרי מנסה ללכוד את תשומת ליבנו. ובכל זאת אז לאן אתן נודדות מחשבות? ולמה כדאי לנו לתת למחשבות שלנו לנדוד ואולי אפילו במקומנו.

מחשבות נודדות או באנגלית "Mind Wandering" היא תופעה בה המי שלנו למעשה יוצא לטיול אקראי בו זכרון רודף זכרון, רצונות מתפרצים ורשימות חסרות שימוש נאספות. נדידת מחשבות אינה תלויה בחושים הגרייתים שלנו, גם אם נבטל אותם במודע המחשבות שלנו ימשיכו לנדוד לתוך עולמנו העשיר בו נמצאים הזכרון, דמיון, תכנון לעתיד וההזדהות.

המח הנודד בונה למעשה את העצמי במרכז וסביבו נרקמת אוטוביוגרפיה שלמה.

מסתבר שכאשר המחשבות נודדות המח שלנו עסוק בסדר וארגון; בין אם סימולציה לשיחה עתידית, תכנון חופשה או אפילו מחקר.

המחקרים האחרונים בתחום מראים שאנשים שמחשבותיהם נודדות באקראי הם יצירתיים ואינטליגנטיים יותר.

מחקרים מראים שכ
50% מהזמן שלנו

מוקדש למחשבות

נודדות, ללא תכלית,

ואם אכן זה המצב סימן

שאנחנו זקוקים לכך.

אז תנו למחשבות לנדוד!

מי יודע לאן הן יכולות להוביל אותך? מחשבות נודדות ב 10 דקות

ריבי ארצי, מערך המו"פ

שלושה דברים על תקופה
זו של השנה:

משהו שעלול להפחיד אחרים
אבל לא מפחיד אותך:

2 דברים שמעולם לא עשית,
אבל תשמח לנסות:

דבר אחד שאתה חושב עליו
אבל לא בטוח שרוצה לדבר
עליו עכשיו

2 דברים בעולמך שמתננים
עכשיו:

שלושה דברים קטנים אבל
משמעותיים ביותר:

אתם ציפור? הרי לכם המקור

מחוז לקופסא

אדריכלית נודדת.

כן, יש דבר כזה.

איך מנתקים מקצוע מקובע ממקומו?

**”אל נא תלך למקום שאליו הדרך
מובילה. לך במשעול שעליו איש
לא דרך, והשאר את עקבותיך.”**

ראלף ואלדו אמרסון

**את היהודי הנודד אתם מכירים?
קבלו טיפ של אלופים**

מחברים רעיון לצלילים

רגע לקראת סיום

האזינו איתנו לשיר
לקראת שבת.

”צל ומי באר”

מילים

יורם

טהרלב

ביצוע

נועם

מיכאל

לחצו ותהנו...

הגענו.

זה סוף המהדורה

נתראה בשבוע הבא!

אבל היי,

אם אתם יוצאים לנדידה,

אל תשכחו לשלוח גלויה! (או סתם הודעה)

בקבוצת הפייסבוק שלנו אפשר לשתף במחשבות,

ולוואטספ שלנו אין גבולות...

(כן, ממש זה שקיבלתם ממנו את סק'ופ)

יש דרכים הרבה יותר פשוטות להעביר היום הודעות הפיצו את הסק;ופ

**שלחו לנו את המילה נדידה
וקבלו הודעה להפצה**

**ואתם יודעים איך זה בחגים...
את הברכה שולחים למלאאא
(חברים ;)**

***קיבלתם את המגזין ורוצים
להצטרף גם? לחצו כאן.**

למסעות ארוכים לא
לוקחים ספרים עבים.

מזל שכל הגליונות ברשת.

שלחו לנו וואטסאפ עם המילה **עוד**,

אנחנו נדאג לשאר...

מתלבטים לאן להפליג?

קחו לכם כמה רעיונות

האתר שלנו הוא אוקיינוס גדול

שלחו לנו וואטסאפ עם המילה **מופ,
תתכוננו להרפתקאה (:**

ובשבוע הבא...

מתחשלים